

İnsan ve Devlet Üzerine

Max Stirner

İnsan günümüzün Tanrısıdır ve İnsan korkusu eski Tanrı korkusunun yerini almıştır. İnsan dini Hristiyan dininin en son aldığı biçimdir. Feuerbach, kutsal olanı insani hale getirirse hakikati bulacağına inanır. Hayır, eğer Tanrı bize acı veriyorsa, ‘İnsan’ bize ıstırap vererek daha fazla işkence etme kapasitesine sahiptir. Hakikate inandığınız sürece kendinize inanmıyorsunuz ve siz bir uşak, bir mutaassıp insansınız. Ruh olan Tanrıya Feuerbach ‘Özümüz’ adını verir. ‘Özümüz’ün bizimle karşıt hale gelmesine -özel ve özel olmayan kendilik halinde ikiye bölünmemize- tahammül edebilir miyiz? Bununla kendimizi, kendimizin dışına sürgün edilmiş halde görmenin hazin sefaletine geri dönmez miyiz? Öze dayanan ilişki gerçek bir şeyle değil hayaletle kurulan bir ilişkidir. Devletin çekirdeği basitçe ‘İnsan’dır, bu gerçekdışılık ve onun kendisi yalnızca bir ‘insan toplumu’dur.

Öyleyse Devlet, benim bir insan olmamı talep ederek bana olan düşmanlığı ele verir... Beni, İnsan olmayı bir görev olarak kabul etmeye zorlar.

Devlet, benim kendi değerime ulaşmama izin vermez ve yalnızca benim değersizliğim yoluyla varlığını sürdürür.

Bireyin kendiliğine -ya da benliğine- devlet sahip olur, artık ona toplum sahiptir. Bu toplum hiçbir şekilde benlik değildir, ... bu topluma hiçbir fedakârlık borcumuz yoktur, fakat, eğer bir şey feda edeceksek kendimize feda edelim, -sosyalistler bu konuda hiç düşünmezler -çünkü onlar, tıpkı liberaller gibi, kendi dini ilkelerine mahkumdurlar ve şevkle kutsal bir toplumun, mesela şimdiye kadarki Devlet’in peşinden giderler. “Halk” iktidar tarafından yaratılmış bir bütünlüktür -hiçbir benliği yoktur. Devletin her zaman sahip olduğu tek amacı bireyi sınırlamak, evcilleştirmek ve tabi kılmaktır -o ya da bu genel ilkenin kulu haline getirmektir.

Devlet denilen şey, bir arada yer alanların kendilerini birbirlerine uydurduğu ya da kısaca, karşılıklı olarak birbirine bağlı oldukları, bir güven ve bağlılık dokusu ve şebekesidir; bir hep birlikte ait oluş, hep birlikte tutunmadır. Kilisenin ölümcül günahları varsa, Devletin sermaye suçları vardır; birinin sapkınları varsa diğerinin de hainleri vardır, biri kiliseye dair cezalar veriyorsa diğeri yasaya dair cezalar verir; biri engizisyon süreciyse diğeri maliye sürecidir, kısaca orada günahlar, burada suçlar, orada engizisyon ve burada da engizisyon. Mevcut Devlete karşı ayaklanmak ya da mevcut yasaları devirmek için çok az tereddüt kaldı, ama Devlet fikrine karşı günah işlemeye, yasa fikrine itaat etmemeye kimin cesareti

var? -onun her zaman kendine ait bir mantığı vardır ve kısa süre sonra halkın iradesine karşı dönecektir.

Yok edilmesi gereken “yönetim ilkesi”dir, bize hükmeden şey devlet fikridir. ...savaş, belirli bir Devlet’e karşı ya da Devletin zaman içindeki sırf belirli bir durumuna karşı değil durumun kendisine, Devlet’e karşı ilan edilmeli; insanın amacı bir başka Devlet (örneğin “halk Devlet’i”) değildir.

Bu andan itibaren Devlet, Kilise, halk, toplum ve benzeri sona ererler, çünkü var olduklarına şükretmek zorundalar ve ancak benim kendime saygısızlığımla bu eksik değerlendirmenin ortadan yok oluşuyla onlar da bizzat ortadan kalkarlar. Devlet, efendilik ve kölelik (tabi olma) olmaksızın düşünülemez; çünkü Devlet bütün bağrına bastıklarının efendisi olma iradesi göstermelidir ve bu irade ‘Devlet İradesi’ olarak adlandırılır’... Kendi iradesine sahip olmak için başkalarındaki irade yokluğuna dayanması gereken, bu başkaları tarafından yapılmış bir şeydir, aynı bir efendinin hizmetkâr tarafından yapılması gibi. Eğer itaatkârlık sona erseydi, bu tamamen efendiliğin de hepten sonu olurdu. Devlet kendisini, arzulayan İnsanı evcilleştirmeye zorlar; diğer bir deyişle, devlet onun arzusunu bir tek kendisine yönlendirmeye ve bu arzuyu kendi sunduğu içerikle doldurmaya çalışır.

‘Herkes’ dediğiniz bu kişi kimdir? O “toplum”dur! -Ama öyleyse o cismani değil mi? Biz, onun bedeniyiz!- Ya siz? Neden siz kendiniz bir beden değilsiniz? Bundan dolayı birleşik toplum gerçekten onun hizmetinde olan bedenlere sahip olabilir, fakat kendisine ait bir bedene sahip değildir. Toplum bir kutsal kavramına dayanır ve bu yüzden bireyler arasındaki zoraki bir münasebettir. Öte yandan birlik ise ona girmek isteyen bireylerin arzusundan başka bir şeye dayanmaz: bu, her türden öz fikrini çözüldüren, yalnızca amaca uygun ve faydalı bir ilişkidir.

Ben, kendimi varsayarken bir varsayımdan başlarım; fakat varsayımım ‘kendi kusursuzluğu için mücadele eden İnsan’ gibi kendi kusursuzluğu için mücadele etmez, fakat yalnızca onun keyfini çıkarmama ve onu tüketmeme hizmet eder... Ben kendimi önceden varsaymam, çünkü her an kendimi öne sürüyorum ya da yaratıyorum. Hiçbir kavram beni ifade etmez, benim özüm olarak belirtilen hiçbir şey beni bitiremez.

Özgürlük ile kendi-olmak arasında ne kadar büyük bir fark var!.. ‘Özgürlük yalnızca rüyalar âleminde yaşar!’ Buna karşın, kendi-olmak benim tüm varlığım ve varoluşumdur, o benimdir. Kurtulduğum şeyden özgürüm, kontrol etme gücüm olan şeye sahibim... Özgür olmak gerçekten is-

teyemeyeceğim bir şey, çünkü onu yapamam, onu yaratamam: onu ancak dileyebilir ve ona talip olabilirim, zira o bir ideal olarak, bir hayalet olarak kalır. Yalnızca kişinin kendisi için aldığı özgürlük, yani egoistin özgürlüğü, pupa yelken gider. Özgür bırakılan insan, serbest kalmış bir insandan, bir libertinus'tan, beraberinde zincir taşıyan bir köpekten başka bir şey değildir: o, tıpkı aslan postuna bürünmüş eşek gibi, özgürlük giysisi içindeki özgür olmayan bir insandır.

Anarşist Kütüphane

Max Stirner
İnsan ve Devlet Üzerine

Saul Newman'in, Bakunin'den Lacan'a adlı kitabının Stirner ile ilgili bölümünde yayınlanmıştır.

tr.anarchistlibraries.net